

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לג.

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי פ"י מהל' אסורי ביאה ה' מ ופ"ד מהלכות שגגות הל' א ופ"ח מהלכות מבלות אסורות הלכה ו:

תוספות וישינו (המשך)
אסור מוסף דקדוק שבת
ותוהו הכנים להקריב כי
אחש שבת נאסרו הכנים
להקריב מנו להקריב כזה
אסור לגבי הכנים
שחומר בו קודם שבת
אסור נמי אסור לגבי
(ו) וכן לענין בעל
מנוסע מותרים בו, אטמי
למנוסע בו אף מותרים שבו
מותרים בו מנו להקריב
אסור לגבי המנוסעים
אסור אסור לגבי בעל
מנוסע וחיוב משום בעל מנוסע
אסור אלא וחיוב קריב
נאסר אסור (א) עוד אמר
הרמב"ם נאסר אסור כי אמרין
הרמב"ם וזיקה שנית להוציא
מדי מעילה היינו דווקא
בדמיא דלמנוסע בחולין
שרא משום השמיטה, אבל
מליקת עוף דלמנוסע
בחולין אסור משום נבלה
גם הכא לא נפקא מידי
מעילה עד לאחר זמנה (וכן)
נמי אמרין הוה דמה
חיובין עניה משום פגול
נאסר וטמא ואין זה משום
מעילה משמע דעד שעת
ההוא לא בו משום מעילה:
רבי חייא סבר רבי יוסי
באסור בת אחת מחייב
מחייב [פי' בקונטרס] והא
למחייב בעל דמחייב ר'
יוסי מחייב באחת אחת
אשה מחייב בבת אחת דשון
אסור ואסור שנית ופגעו
שנית בשלח ואין כחך לומר
דלמ' [אלא] ונראה דהא
דמחייב בעל דר' יוסי
מחייב שמים היינו לקבדו
בין רשעים ממורים, וא"ת
הא בן צבת אחת מחייב
(כריתות ד'): משמע דר'
יוסי מחייב שמים באסור
מוסף וא"ת רבי באסור
בת אחת והא קאמר בר
קמח' דלמ' דמחייב ר' יוסי
אלא חדא, וי"ל דשאיחית
דאסור מחייב הוא דלמ' דאסור
והא בור שמיטת
בבת לא מחייב רק משום
זנות ולא משום שבת אע"פ
אסור מקולח משום
דחומה מכללה בקרבן
נאסר, וכן בעל שמיטת
מחייב מחייב משום בעל
מנוסע ולא משום טומאה
דחומה מכללה נאסר, וכן
מליקת מחייב משום זנות
אבל לא משום נבלה
שחומר: שחומר
אכזבו בקרבן טומאה, וא"ת
מ"מ לא הוה בת אחת דמדי
שגגה לטבין אטמי, ובעל
מוסל לא הוה עד שחוק, וי"ל
בית דלמ' דין זמן מוטעם
פחותה שחוקין אין בבת
אחת, וכן מפורש גבי דמדי
לדבור ע"י הדחק לא עוד
י"מ דמחייב שחוק אכזבו
סמוך לעלם הרבה ועמה
שחוק יעלם בקרבן טומאה
מדי אכזבו ונעשה בעל
מוס: באסור בת אחת
למחייב דר' שמעון דר'
חייא סבר דר' שמעון
מחייב תרתי בבת אחת והא
דמחייב ר' שמעון על אינו
דמחייב ר' שמעון (א) ופי'
באסור בת אחת ונעלם
סבר דמחייב

במאי קמפלגי באיסור כולל ואליבא דר' יוסי
רבי חייא סבר רבי יוסי "באיסור כולל מחייב
תרתי בר קפרא סבר לא מחייב אלא חדא
ומאי אסור כולל איכא הכא בשלמא זר
מעיקרא שרי במלאכה ואסור בעבודה אתיא
לה שבת מנו דקא מיתסר במלאכה מיתסר
נמי בעבודה בעל מוס מעיקרא שרי באכילה
ואסור בעבודה איטמי ליה מנו דקא מיתסר
באכילה מיתסר נמי בעבודה אלא מליקה
בבת אחת היא דמשכחת לה באיסור כולל
לא משכחת לה אלא קמפלגי באיסור בבת
אחת ואליבא דר' יוסי רבי חייא סבר רבי
יוסי "באיסור בת אחת מחייב תרתי ובר
קפרא סבר לא מחייב אלא חדא והכא
מאי אסור בת אחת איכא הכא זר ששימש
בשבת כגון דאייתי שתי שערות בשבת
דהויא להו זרות ושבת בהדי הדדי בעל מוס
נמי כגון דאייתי שתי שערות ואיטמי ליה
דהויא ליה בעל מוס וטומאה בהדי הדדי "א"ג
שחוק אכזבו בסבין טמאה בשלמא לרבי
חייא כי אתנייה לדידיה אליבא דר' יוסי כי
אתנייה לבר קפרא אליבא דר"ש אלא לבר
קפרא ר' חייא שקורי קא משקר אלא
קמפלגי באיסור בת אחת ואליבא דר"ש
בשלמא לר' חייא קא מישתבע לאפוקי לר'
שמעון מחזיקה אלא לבר קפרא למה ליה
לאשתבועי קשיא בשלמא לבר קפרא
כי אתנייה רבי לדידיה אליבא דר' שמעון
כי אתנייה לרבי חייא אליבא דרבי
יוסי אלא לרבי חייא בר קפרא שקורי
קא משקר אמר לך ר' חייא כי אתנייה
רבי לדידיה תרתי לפטור אתנייה
ואיסור
ומשכחת לה ע"י שליח דלמ' (דף נד) והשתא הא דפליג עליה ר"ש
דאמר אין חייב אלא משום אשת אח בלדד אע"פ דבבת אחת (א)
אשת אח דחומר חייב דאין לה היתר אחר מיתה אלא במקום יבום
אבל אחות אשה שרי לאחר מיתה אשתו וצריכתא דקמני אינו חייב
אלא משום אחות אשה לא איירי בבת אחת דא"כ היה חייב משום
אשת אח אלא בנשא חי ואח"כ נשא מת איירי והא דקאמר ר' חייא
דר' יוסי בבת אחת מחייב תרתי לאו דוקא בלמ' אלא בת אחת אלא
אפילו באסור מוסף כדמכח ב' אמרו לו (כריתות דף ד'):
(א) **בר קפרא סבר לא מחייב אלא חדא**, והיה דקמני
ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אח בלדד אע"פ דבבת אחת (א)
דמחייב ר' יוסי תרתי היינו לקבדו בין רשעים גמורים ובלחין
צריכתא דמחייב בנשא חי ואח"כ נשא מת מודה זה בר קפרא דלר'
יוסי חייב שמים דמורה ר' יוסי באסור מוסף כמו שפירש בקונטרס
כדמכח ממתני' דפ' אמרו לו וקשה לר"ש דמשמע דבאסור מוסף
חל טפי אסור על אסור מבאסור בת אחת וכן מסקין דמיפלגו
באסור בת אחת ואליבא דר"ש וחייב לר' חייא שמים באסור בת
אחת לר"ש ואפ"ה לית ליה אסור מוסף דקמני לעיל אין חייב אלא
משום אחות אשה ואר"י דבדאי אסור בת אחת עדיף אלא דסבר
בר קפרא דדוקא באסור בת אחת דהכא כגון אחות אשה וטומאה
ושבת ונצילה (א) דלא חייבל היינו משום דחומה צהדי היא לא
חומה שכן משמע ליסא דקאמר בר קפרא שבת לכל חומה טומאה
לכל חומה משמע משום דחומה לא חייב ורבי חייא לית ליה האי
סבר דקאמר לכהנים חומה ולא לזרים הלכך קאמר בקמון דבבת
אחת מחייב ר"ש שמים אע"פ דבאסור מוסף כי מחייב אלא אחת
וכן משמע קמל לקמן דאסור בת אחת עדיף טפי דקאמר השתא משום
משום דמדי דהוה לאסור מוסף כדאמר בפ"ג לשבועות (דף נד):
ואיסור
הרמב"ם, (ב) נראה דמחייב כולל אינו חייב אלא אחת מחייב בזה ובר קפרא סבר דאסור בת אחת נעלם סבר וכו'.

באיסור כולל לקמיה מפרש מאי אסור כולל איכא: ואליבא דר' יוסי.
דאמר בשאר אסורי אסור חל על אסור ע"י מנו: באיסור כולל
מחייב תרתי. דקמני חייב משום אשת אח ומשום אחות אשה אפילו
נשא מת ואח"כ נשא חי לדיכא אסור מוסף צהדי בנשא אלא אסור
כולל מנו דמיתסר כוללו אחותא
כולל גם את זו עמיה: לא מחייב
אלא חדא. וכן חייב רבי יוסי
תרתי בנשא חי ואח"כ נשא מת
דאסור מוסף הוא. והא דקמניא ר"ש
אומר אינו חייב אלא משום אשת אח
דאוקימנא בנשא מת ואח"כ נשא חי
רבי חייא תני לה בר קפרא לא תני
לה: מעיקרא. קודם שבת זו: מנו
דמסרה במלאכה. משום שבת כולל
את העבודה בכלל האסור משום
שבת, והכא לא שייך מוסף שלא
ניתוסף אסור על החמיכה דהיינו
עבודה והיינו דמי מוסף כגון אי הוה
מצינו למימר הכי עבודה מעיקרא
אסורה לזרים ומותרת לכהנים הוה
ליה שבת מנו דליתוסף עלה אסור
לגבי כהנים משום שבת אסור נמי
לגבי ידיה משום שבת וכן ליכא
למימר דהא משום שבת לא מיתסר
כהנים: שרי בלילה. בקדשים
דמצינו ומן הקדשים יאכל (ויקרא כג):
מנו דמיתסר בלילה. משום טומאה
חיל נמי שם טומאה על העבודה:
אלא מליקה. כולל לא משכחת לה
דלא בשבת מליקה חייב תרתי
דכל זמן שלא נמלקה היה עליה
אסור (א) מעילה ולא זהו אסור
זרות האמור בקרבן שנית לאכילת
כהנים ובשנמלקה ונראית לכהנים
פקע מינה אסור אחרת מעילה
וחייל עליה אסור זרות דזר לא יאכל
ואסור מליקה באסור בת אחת:
מחייב תרתי. דהא דקאמר לעיל
חייב שמים כגון שבת עליו אסור
בנשא אח אחות אשה כאחד ומשכחת
לה כגון (א) דשוינו שליח שני אחין
לקדש שתי אחיות וכן שש שליח לקבל
קידושיהן ופגע שליח בשליח: לא
מחייב אלא חדא. וכן חייב (א) באסור מוסף בנשא חי ואח"כ נשא
מת כדמפרש לעיל: כגון דאייתי שתי שערות. היום בשבת זו דהשתא
ליכא למימר דלעיל מעיקרא שרי במלאכה ואסור בעבודה דהא לא
חל שום אסור עליו עד היום דאסור זרות ואסור שבת יחד בלא
כגון דאייתי שתי שערות ואיטמי ליה. כלומר דליתמי קודם
(א) דשערות ובתוך טומאתו ומימו הביא שתי שערות ובשבת הבאה
חלו שניהן שהרי שניהן היו מליין עליו: שחוק אכזבו. והוא המוס
ונטמא בחתיכתו בסבין: בשלמא לר' חייא. מני לאוקמי גמריה ודבר
קפרא הכי: כי אתנייה. [בין] לדידיה כרבי יוסי ולבר קפרא כר"ש
ובר קפרא הוא דטעה וסבר דר' אליבא דר' יוסי אתנייה: אלא לבר
קפרא. דאמר רבי אליבא דר' יוסי אתנייה קולא א"כ אליבא דמאן
אתנייה לר' חייא חומרא דר' לבר קפרא שקורי משקר רבי חייא
דלא אתנייה רבי (א) [לר"י] מחייב שמים: ואליבא דר"ש. וה"ק רבי חייא
אע"פ דפליג ר' שמעון ופטר הג"מ בכולל אבל בבת אחת מודה
הואיל ולא קדים חד לצדדיה ובר קפרא אמר בבת אחת נמי פליג
ר"ש: לאפוקי לר"ש מחזיקה. דהוה מחזיקין ליה לרבי שמעון לקולא
ואשתבע לן ר' חייא דבבת אחת מודי: בשלמא לבר קפרא. מני
לתרוי' לגמריה וגמריה דרבי חייא ולמימר כי אתניין רבי פטור אליבא
דר"ש וכן אתנייה לר' חייא חיוצא אליבא דר' יוסי ורבי חייא הוא
טעה וסבר דרבי אליבא דר"ש אתנייה: אלא לר' חייא. דאמר אליבא
דר"ש אתנייה רבי חיוצא אלא פטורה דאתנייה לבר קפרא אליבא דמאן
וכי שקורי משקר בר קפרא דלא אתנייה ר' פטורה כלל: אמר לך רבי
חייא. ודאי בר קפרא לא משקר אלא טעי דרבי ודאי פטורה אתנייה
ולא בכולהו אלא בתרתי בור ששימש בשבת ובעל מוס ששימש
בטומאה דמשכחת בין ע"י כולל בין ע"י בת אחת כדאמר לעיל:
ואיסור
(א) וא"כ עדיף נמי מאיסור מוסף: אצבעו בסבין טמאה. שהיתה אכזבו חומה עד משהו אחרון כשנגע בו הסבין נטמא ונעשה בעל מוס:
ואיסור
הרמב"ם, (ב) נראה דמחייב כולל אינו חייב אלא אחת מחייב בזה ובר קפרא סבר דאסור בת אחת נעלם סבר וכו'.

מסורת הש"ס

(א) [לעיל לג, א] ויקרא
כג, א [דף נב, ד] ו"ל
דר"י עי"ן.

גליון הש"ס

גמ' א גמ' שחוק
אצבעו. עיין מכות דף ק
ע"ב מדיה לא לריכא:
שם ר' חייא שקורי קא
משקר. עיין שבעות דף ק
ע"א מדיה את לך:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו'
אסור דאחרת מעילה:
(ב) ר"ה מחייב וכו' כגון
דשון שני אחין שליח
לקדש וכו' שליח בשלח
ברלבקמן הסיד: ד"ה
לא מחייב אלא חדא וכו'
חייב תרתי באסור:
(ד) ר"ה בעל מוס וכו'
קודם שחוקא לא שערות:
(ה) תוס' ד"ה נאסר וכו'
דלא קרי הכי, וי"ל דהרמב"ם
משה מייך דלמ' וזכר ר'
חייא אכזבו דלא חמא
אשת אח ונעשה טומא
אסור כולל הוה דדוקא ע"ל
דף נ"ב ע"ב בתוס' ד"ה
אסור: (א) ד"ה אלא וכו'
קרינן ביה וכל זר לא יאכל
כי קדש הם וכו':
(א) בא"ד מ"מ אסור
מעילה אלא עד שחוק:
(ה) ר"ה באסור וכו' דבבת
אחת זר אשם: (א) ר"ה
ובר קפרא וכו' אשת אח
דעלמא דמחייב ר' יוסי:
(א) ונעשה ונצילה
הוא דלא חייבל ההוא
דחומה צהדי:

תוספות וישינו

במאי קמפלגי. דמאי
דקאמר בשחומה וכו' אין
זה עיקר טעם דהא אפסר
לומר בשני דרין: באסור
כולל מחייב תרתי. וא"ת הא
דר' יוסי דלעיל דמחייב
בנשא אח ואחות אשה
מחייב בין נשא חי ואח"כ
נשא מת בין נשא מת
ואח"כ נשא חי. וא"ת והא
קאמר אשם אשם ונאסר
מחייב דיון בשלח אש
ואמאי אסור כולל הוא
וא"ת ליחייב בחולין
החומה. וי"ל דלא כר'
חייא אחיב כי לא לבר
קפרא. א"ר י"ל דהא
כולל מחייב ר' יוסי באסור
טומא תרתי היינו (כריתות
[כשהם] משם אחד כמו
אשת אח ואחות אשה שהכל
משום אחות הוא. וא"ת בשני
שמות כמו מחייב ואשת
אש לא מחייב ר' יוסי.
וא"ת והא קאמר ר' יוסי
גבי עבר וקן ונעשה
(כריתות ד'): חייב שמים
אע"פ דשמי שמות כן וי"ל
דהיינו דווקא גבי אסור
מוסף דאין חילוק באסור
מוסף בין שם אחד לשני
שמות אבל באסור שמים
דגמריה חייב שמים שמים
רק כשהם משם אחד: מנו
דמחייב בלילה אכזבו נמי
עבודה, וא"ת שפי' צ"ל
דשם אחד הוא דעבודה
אקרי קריבה דמחייב ויקרא
ז' ח' מתקריב ואכילה אקרי
קריבה דמחייב ויקרא כג' א'
אש [אש] אשר יקרב אל
הקדשים וינינו אכילה אל
נמי מין דאסורא דלית
בה משום טומאה שם אחד
הוא [ועי' בתוס' לעיל
עמוד ז'] ד"ה אסורין
ומחייב הכי בקרבן נאסר
דחומה בו טומאה ונעשה ונצילה